

Budapest Olimpia 2036

A budapesti olimpiarendezés társadalmi
támogatottságának vizsgálata

Benke Sándor

Témavezető: Dr. Sipos-Onyestyák Nikoletta

Budapest, 2022. november

MAGYAR TESTNEVELÉSI
ÉS SPORTTUDOMÁNYI
EGYETEM
BUDAPEST

1. Bevezetés

A budapesti olimpiarendezés kérdése a magyar sportkedvelők többségének szívügye, de egyben egy rendkívül megosztó társadalmi kérdés is. Széles körben népszerű feltételezés, miszerint ez az elmúlt egy-két évtizedben került napirendre, azonban ez nem helytálló.

1.1. Kísérletek a rendezésre

A játékok Budapesten való megrendezésének ötlete már az első újkori olimpia kapcsán is felmerült, ugyanis 1895-ben - a következő évre Athénba tervezett eseményt megelőzően -, a görög belpolitikai viták hatására, valamint Berzeviczy Albert és Kemény Ferenc közbenjárására Coubertin báró, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság alapító elnöke Budapestet javasolta alternatív helyszíneként. A magyar fővárosra viszont, az elülő athéni aggályok hatására nem volt szükség, így 1896-ban a görög fővárosban került megrendezésre az első újkori olimpia.

Az 1912-es stockholmi olimpia után vett újra lendületet az olimpiarendezési kampány, melynek fókuszába az 1920-as év került. Elkészült a Nemzeti Stadion építésének terve, így a Nemzetközi Olimpiai Bizottság is kezdte egyre komolyabban venni a kandidálást, míg egy 1914-ben tartott előszavazáson Budapestnek ítelték a rendezés jogát. Azonban az első világháború következtében, mint "háborús bűnös" Magyarország nem rendezhetett, de még csak nem is vehetett részt a játékokon.

A XX. században legközelebb az 1960-as olimpia rendezési jogának elnyeréséhez állt Budapest. 1953-ban elkészült a Népstadion, amely a NOB akkori elnöke szerint alkalmas helyszíne lehetett volna az eseménynek. 1955-ben küldte el a Fővárosi Tanács a pályázati dokumentumokat, kormányzati garanciákkal kiegészítve. A nemzetközi bizottságban is általános támogatottság jellemezte a pályázatot, valamint a nemzetközi sajtó is esélyesnek tartotta a magyar fővárost. 1955. június 9-én került sor a szavazásra, melynek második körében a szocialista országok képviselői, erőteljes szovjet nyomásra - mondván, hogy Budapest legfeljebb Moszkva után rendezhet -, nem Budapestre szavaztak, így nem jutott tovább a harmadik körbe.

A XXI. század elején az első Orbán-kormány létrehozta az Olimpiai Pályázat Előkészítő Bizottságot, és megvalósíthatósági tanulmányt készíttetett. A következő évek gazdasági fejlesztéseit az olimpia köré fonta volna a kormány, de a 2002-es választások következtében

megváltozott politikai erőviszonyok hatására az olimpia lekerült a napirendről. Az újabb politikai fordulatot követően, 2007-ben aktualizálásra került a megvalósíthatósági tanulmány, és az ország vezetőinek nagy része hitt abban, hogy a 2020-as olimpiára való felkészülés segíthet kilábalni a gazdasági válságból. (Takács, 2012)

A válság eszkalálódása azonban azzal a következménnyel járt, hogy az olimpia rendezésére való jelentkezést a 2024-ben esedékes játékokra tolták el. A pályázat részeként 2015-ben elkészült az ismételten aktualizált megvalósíthatósági tanulmány. Budapest hivatalosan is rendező jelöltté vált. Ebben a szakaszban azonban felerősödtek az olimpiaellenes vélemények, és politikai témává vált a rendezés, megindult a NOlimpia néven futó ellenkampány. Ennek hatására, valamint látva azt, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elköteleződése Párizs felé meglehetősen nagy, 2017-ben a Fővárosi Közgyűlés és a MOB közösen visszavonta a rendezésre vonatkozó pályázatot.

1.2. A téma aktualitása

Látható, hogy a budapesti olimpia kérdése mindig is jelen volt a magyar közéletben, azonban annak tudatában, hogy jelen állapot szerint az előttünk álló három olimpia is rendelkezik már rendező várossal, elsőre nem tűnik aktuálisnak pályázni, ugyanis a következő “elérhető” olimpia a 2036-os még 13 év múlva kerül lebonyolításra. Arra a kérdésre, hogy miért érdemes mégis foglalkozni napjainkban a jelentkezéssel a 2032-es helyszín kijelölésének módja adja meg. A NOB ugyanis a kockázatok minimalizálását szem előtt tartva, az eddig ismert pályázati procedúrát figyelmen kívül hagyva, jóval korábban, 11 évvel az esemény előtt kihirdette Brisbane-t mint rendező várost. Ez azt mutatja, hogy a pályázni szándékozó városoknak jóval korábban kell megkezdeni az előkészítő tevékenységet. Ebből adódik, hogy napjainkban van annak az ideje, hogy Budapest jelezze szándékát a 13 év múlva esedékes esemény rendezésére.

A témaválasztás másik döntő tényezője pedig az, hogy a korábbi pályázati szakaszban egy jól körülhatárolható faktor befolyásolta döntő mértékben a folyamatot: ez pedig a társadalmi támogatottság. Mint ismert, a NOB olyan pályázatot preferál, amelyet egy olyan város adott be, ahol az emberek többsége szeretne olimpiát (Balog, 2008). 2017-ben éppen ez nem volt meg, sőt a 2015-ben készült megvalósíthatósági tanulmány SWOT analízisében is ennek hiánya mutatkozott a legnagyobb veszélynek: *“Veszélyként megemlítendő a projekt előrehaladtával esetlegesen változó, mindig nehezen megjósolható társadalmi támogatottság,*

illetve a kezdeményezés helyi illetve nemzetközi sajtóban való támadása az ellenzők által. [...]
A jelenlegi támogatottsági mérések biztatóak, azonban ennek stabil fennmaradása elengedhetetlen egy sikeres pályázathoz.” (PwC Magyarország, 2015).

2. Célkitűzés

Abból adódóan, hogy a legutóbbi pályázatot legnagyobb részben a társadalmi támogatottság hiánya hiúsította meg, jelen kutatással azt próbálom meg körüljárni, hogy jelenleg miként vélekedik a magyar lakosság a 2036-os rendezésről. Mivel az elmúlt öt évben nem készült mérvadó közvélemény-kutatás a témában, először is azt próbálom meg feltérképezni, hogy milyen irányba mozdult el a támogatottság ebben az időszakban, majd azt, hogy mely területeken, milyen mértékben növelhető a támogatottság.

Munkám kezdete előtt, a következő fejezetben bemutatásra kerülő szekunder kutatás alapján, négy hipotézist állítottam fel:

1. Az emberek többsége **nem támogatja** az olimpia megrendezését
2. Az olimpiarendezés hazánkban **politikai** kérdés
3. A rendezést ellenzők legfőbb indoka a **korruptiótól való félelem**
4. A közösségi médiában megjelenő vélemények aránya **összhangban van** a támogatottsági aránnyal

A következő fejezetben az előkészítő szekunder kutatást mutatom be, valamint azt, hogy ez alapján hogyan építettem fel saját primer kutatásomat.

3. Kutatás

3.1. Szekunder kutatás

Munkámat megelőzően a Publicus Intézet két közvélemény kutatását vizsgáltam meg, amely során a 2024-es olimpiai pályázattal kapcsolatban kérdezték a lakosságot. Ezek a kutatások 2016 nyarán és 2017 februárjában készültek. Az Intézet ügyvezető stratégiai igazgatója, Pulai András 2016-ban, az első felmérés után egy interjúban az alábbi megállapításokat tette: *“...az ország lakosai **megosztottak** ebben a kérdésben, viszont nincs érdemi különbség a budapesti és a vidéki megkérdezettek között. [...] Nagyon szűk mezsgyén mozog az olimpia támogatottsága, **hol erre billen 5%-kal, hol arra billen 5%-kal.** [...] Elsőprő támogatottsága **sohasem volt** az olimpiának. [...] a válaszadók majdnem kétharmada úgy gondolja, hogy a*

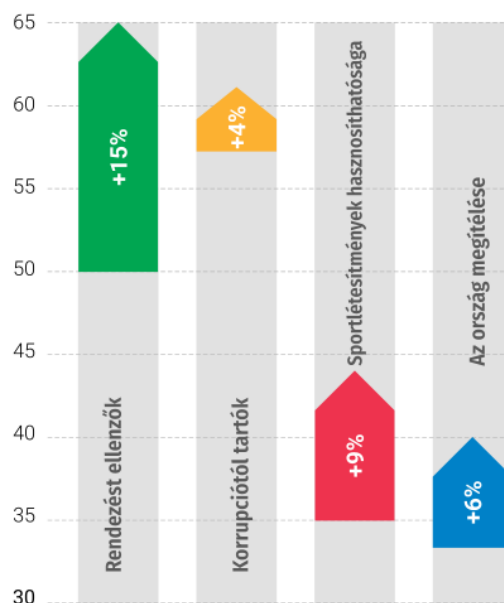
kormánynak van ***korrupt***ciós ***motiváció***ja ebben a kérdésben. [...] ha a kormány valamiért akar kampányolni, akkor azért kampányol, és ott adott esetben ***meg tud fordítani véleményeket***...” (Pulai, 2016).

2016-ban tehát az országgyűlési ciklus felénél, viszonylag nyugodt belpolitikai és makrogazdasági környezetben, sem volt egyértelmű az olimpia támogatottsága. Az emberek leginkább a korrupciótól tartottak, ezt mutatja az is, hogy a válaszadók közel kétharmada számított erre az olimpia kapcsán.

A második, 2017-es felmérésre egy politikailag már sokkal aktívabb időszakban került sor, ugyanis az Intézet a **NOlimpia** kampány utolsó napjaira időzítette telefonos kutatását. Emiatt pontosan látszik, hogy az ellenkampány hogyan hatott a lakosság közvéleményére.

A NOlimpia kampány

2017. január 18-án a Fővárosi Választási Bizottság hitelesítette Fekete-Győr András, az addig ismeretlen Momentum Mozgalom vezetője által kezdeményezett népszavazás kiírásához szükséges aláírások gyűjtésére szolgáló íveket. A kezdeményező célja az volt, hogy jogi eszközökkel elérje az olimpiai pályázat visszavonását. A budapesti népszavazáshoz 138 526 + 1 érvényes aláírássra volt szükség, amelynek összegyűjtésére 30 nap állt rendelkezésre. A NOlimpia kampány ezt az aláírásgyűjtést segítette elő. A kampány szlogenje a “Nem az olimpiára, igen a jövőnkre!” mondat volt. 2017. február 17-én a Momentum Mozgalom több, mint 266 ezer aláírást adott le. (Index, 2017)

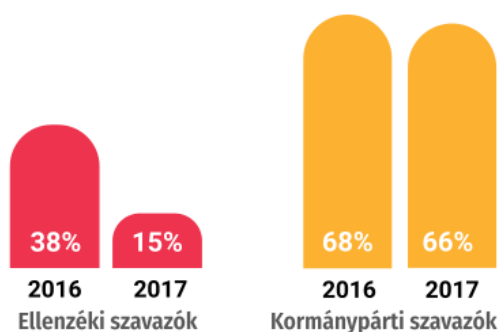
1. ábra A közvélemény legjelentősebb változásai és mértékei 2016 és 2017 között

Forrás: saját összeállítás Publicus, 2016 és Publicus, 2017 alapján

Fél év alatt érdemben változott a közvélemény, amelyet leginkább a kampány befolyásolt. A korábbiakban említett 50% (+/- 5%) körüli tartományból kilépve, a megkérdezettek 65%-a vélekedett úgy, hogy Budapest ne rendezzen olimpiát. Ez fél év alatt 15%-os növekedés az ellenzők számában. Bár kisebb mértékben, de hasonló módon emelkedett azok száma, akik szerint a kormánynak korrupciós motivációi vannak a rendezés mögött, ugyanis az eleve magas bázisról (57%) induló arány a második kutatás idejére 61%-ra nőtt. Jelentősen nőtt ezen kívül a pesszimizmus az olimpiára készülő létesítmények hasznosíthatóságával kapcsolatban. 35%-ról 44%-ra nőtt ugyanis azok aránya, akik szerint a létesítmények nem javítanak a magyar sport helyzetét. Ezeken felül jelentős elmozdulás volt az ország megítélésével kapcsolatos vélekedésekben is, ugyanis 34%-ról 40%-ra nőtt azon válaszadók aránya, akik szerint az olimpia nem javítaná Magyarország megítélését. Ezen adatok alapján feltételezhető, hogy többségben vannak az olimpiát ellenző vélemények, valamint az, hogy a legfőbb ellenérv a korrupciótól való félelem.

A két közvélemény-kutatás során a Publicus Intézet megkérdezte a válaszadókat pártpreferenciáikról is. Ebből az állapítható meg, hogy az akkori kormánypárti (Fidesz-KDNP) szavazókra nem hatott olyan mértékben az ellenkampány, mint az ellenzékiekre. Ez abból látszik, hogy míg 2016-ban az ellenzéki szavazók 38%-a támogatta a rendezést, addig ez az arány 2017-re 23 százalékponttal, 15%-ra csökkent. Ezzel szemben

2016-ban a kormánypárti szavazók 68%-a, míg 2017-ben 66%-a támogatta a 2024-es olimpia rendezését, amely mindössze 2 százalékpontos visszaesés.

2. ábra A támogatottság változása 2016 és 2017 között pártpreferenciák szerint

Forrás: saját összeállítás Publicus, 2016 és Publicus, 2017 alapján

Ebből az feltételezhető, hogy az olimpia kérdése hazánkban politikai kérdés, tehát arra számíthatunk, hogy a primer kutatás során egy relatív magas korreláció lesz felfedezhető a két tényező között.

3.2. Primer kutatás

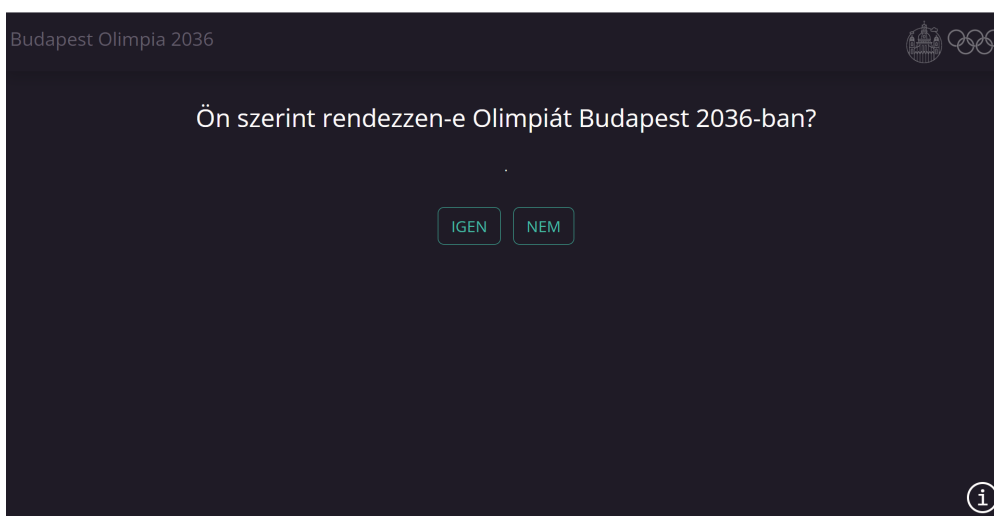
Annak érdekében, hogy a társadalmi támogatottsággal kapcsolatosan pontos következtetések legyenek levonhatók, elengedhetetlen volt egy friss kutatás lefolytatása. Ennek érdekében saját primer kutatást építettem fel.

3.2.1. Módszertan

A kutatás alapját egy online kitölthető kérdőív adta. Abból következően, hogy a kérdőív kizárólag interneten keresztül volt elérhető, eleve nem tekinthető reprezentatívnak, emiatt a válaszok nem is kerültek korrigáló súlyozásra a demográfiai mutatók mentén. A minél pontosabb eredmények érdekében arra törekedtem, hogy a kutatás a lehető legnagyobb mértékben hasonlítson egy hivatalos felméréshez. Ezért egy saját webalkalmazást fejlesztettem, amelyhez egy saját domain nevet (bpo2036.hu) vásároltam. A BPO2036 a Budapest Olimpia 2036 szókapcsolatra utal, amellyel az volt a cél, hogy asszociációs alapot teremtsen a kitöltők számára. Ezáltal sokkal konkrétabban és kézzelfoghatóbban alkotható vélemény, szemben egy elméleti, nem konkretizált olimpiával kapcsolatban, amely szintén azt segíti elő, hogy pontosabb, a valóságnak jobban megfelelő válaszok érkezzenek. Mivel a szekunder kutatás során használt két közvélemény-kutatás is egy konkrét olimpiával

kapcsolatban készült, így az összehasonlíthatóságot is elősegítette ez a konkrét időpont megnevezés.

Az online kérdőív egy kvázi interaktív kérdőív volt, tehát a válaszadók annak függvényében kaptak meg bizonyos kérdéseket, hogy a korábbira milyen választ/válaszokat adtak. Ez egy döntési fa jellegű kérdéssor definícióból adódik, tehát a kérdések összeállításakor előre definiálásra került, hogy melyik választ melyik kérdés követi. Összesen 53 kérdést tartalmazott a kérdőív, de egy kitöltő legfeljebb 30 kérdést kapott meg, amelyből a képernyőn egyszerre mindig csak egy jelent meg. A kérdőív kizárólag zárt kérdéseket tartalmazott, igen/nem valamint egy- és többválaszos típusú kérdéseket tettem fel.

3. ábra Képernyőkép az online kitöltő felületről

Forrás: bpo2036.hu

A webalkalmazás és a kérdéssor elkészítése, valamint a domain név igénylés után a kérdőív publikálására és terjesztésére került sor. Ebben az esetben is azt tartottam lényegesnek, hogy a racionális keretek között a társadalom minél szélesebb köreibe jusson el a kérdőív. Erre a Magyarországon legnépszerűbb közösségi média felületet, a Facebook-ot használtam, amelyen fizetett hirdetés formájában tettem közzé az weboldalt. Ehhez létrehoztam a Budapest Olimpia 2036 elnevezésű oldalt, és ehhez kapcsoltam hirdetési fiókot. A hirdetések több mint 23 ezer embert értek el, amely 1810 hivatkozáskattintást generált.

4. ábra Képernyőkép a terjesztésre használt hirdetésről

Forrás: facebook.com

A kutatás három napon keresztül, **2022. október 19. és 22.** között volt elérhető, illetve az ebből az időszakból származó kitöltések kerültek később figyelembe vételre.

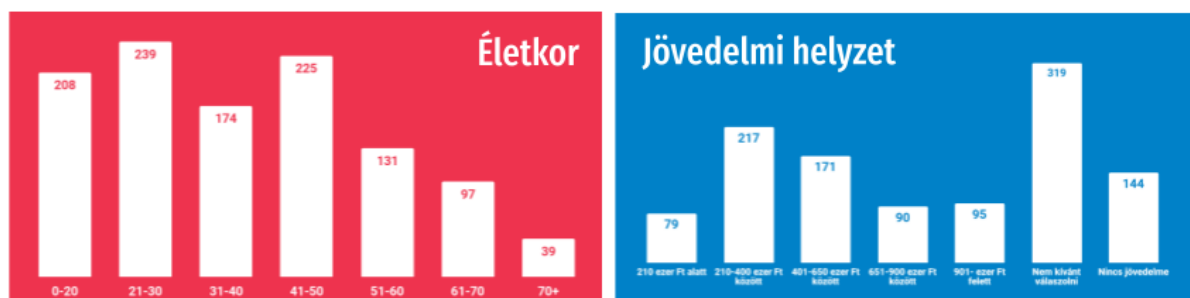
A Facebook-on való hirdetés magával hordozta annak a lehetőségét, hogy azt is vizsgáljam, hogy a közösségi médiában megjelenő vélemények (kommentek, reakciók) aránya milyen kapcsolatban van a valós eredményekkel. Ebből kifolyólag, másodlagos adatforrásként negyedik hipotézisem vizsgálatához, a terjesztésre használt hirdetésekhez érkezett reakciókat is elemeztem.

3.2.2. Demográfia

A kérdőívre összesen **1114 érvényes kitöltés** érkezett. Érvényesnek tekinthető az a válasz, amely nem került kiszűrésre a beépített ellentmondásos kérdéspár¹ által, és amely során a válaszadó a kérdőív utolsó kérésére (Hozzájárul-e, hogy válaszait anonim módon felhasználjuk?) igennel válaszolt.

¹ Annak kiküszöbölésére, hogy egy válaszadó kizárólag az igen vagy kizárólag a nem válaszlehetőségekre kattintva töltse ki a kérdőívet úgynevezett ellentmondásos kérdéspárokat építettem be, amelynek lényege, hogy ha folyamatosan igen vagy folyamatosan nem választ ad a kitöltő, akkor a két kérdésre adott igen vagy nem válasz logikai ellentétbe kerül egymással. Pl.: Ön szerint érdemes veszteségesen is Olimpiát rendezni? és Csak nyereségesen célszerű Olimpiát rendezni? ebben az esetben két igen válasz logikailag ellentétes és nem tekinthető érvényes kitöltésnek.

Életkorra és jövedelmi helyzetre való tekintettel 7 db kategóriát határoztam meg. Ezek között az alábbi ábrán látható módon oszlottak meg a válaszadók. Mindkét esetben úgy oszlottak meg a válaszok, hogy a kategóriák külön-külön is elemezhetők és értelmezhetők kvantitatív kutatásként.

5. ábra A kitöltők életkora és jövedelmi helyzete

Forrás: saját kutatás (n=1114)

Az olimpia rendezés kapcsán mindig felmerül az a kérdés, hogy ez kizárólag a budapestiek ügye, vagy országosan érdemes figyelembe venni a véleményeket, ezért lakóhely vonatkozásában azt vizsgáltam, hogy a válaszadók budapesti vagy vidéki lakosok. A kitöltők 55%-a lakik a fővárosban. Az iskolázottság tekintetében az állapítható meg, hogy mindegyik iskolázottsági szintről érkezett elegendő kitöltés.

6. ábra A kitöltők lakóhelye és iskolázottsága

Forrás: saját kutatás (n=1114)

4. Eredmények és következtetések

A szekunder és primer kutatás alapján öt kulcsterület vizsgálatát tartottam fontosnak. Ezek a támogatottság jelenlegi mértéke, a támogatást és ellenzést alakító érvek és ellenérvek, annak kérdése, hogy az ellenzők milyen mértékben győzhetők meg, a politikai pártokhoz való szimpátia és az olimpiarendezésről alkotott vélemények közötti kapcsolat és végül a közösségi médiában megjelenő vélemények és a valós támogatottság összefüggése. Ebben a fejezetben ezeket mutatom be.

4.1. Támogatottság

Az olimpiarendezés támogatottságával kapcsolatban, a kutatási időszakban alkotott vélemények alapján, az állapítható meg, hogy a lakosság **57%-a** úgy gondolja, hogy érdemes lenne Budapesten olimpiát rendezni.

7. ábra Ön szerint rendezzen-e Olimpiát Budapest 2036-ban?

Forrás: saját kutatás (n=1114)

Ha ezt az eredményt összevetjük a 2016-os és 2017-es adatokkal, az fedezhető fel, hogy ellenkampány nélkül az olimpia támogatottsága 55-45% körül mozog. Ezen felül a jelenlegi adatok arra is utalnak, hogy egy negatív kampány után elegendő idővel a vélemények visszarendeződnek ebbe az általánosnak tekinthető arányba. (Ebben szerepe lehet annak a jelen kutatásban nem vizsgált tényezőnek, hogy az azóta eltelt időszakban két téli és egy nyári olimpiát rendeztek, de ennek hatását ez a kutatás nem érinti.)

A támogatottság mértéke mellett azt is fontosnak tartottam vizsgálni, hogy a válaszadók hogyan gondolkodnak a többségi véleményről, valamint mit gondolnak, vajon a saját véleményük van-e túlsúlyban az egész társadalmat tekintve. Ennek érdekében annak, aki támogatná a rendezést azt a kérdést tettem fel, hogy szerinte többen ellenzik-e, míg az ellenzőknek azt, hogy szerintük többen támogatják-e a rendezést, amelyből az alábbi ábrán látható arányok adódtak (a válaszok a könnyebb értelmezhetőség érdekében azonos kérdésre rendezve láthatók):

8. ábra Ön szerint többen ellenzik a rendezést, mint ahányan támogatják?

Forrás: saját kutatás ($n_1=638$, $n_2=476$)

A válaszokból az állapítható meg, hogy mindkét oldalon erős a buborékhatás, azaz a saját vélemény kivetítése a társadalom egészére. Majdnem minden rendezést ellenző úgy véli, hogy azok vannak többségben, akik nem támogatják az olimpiát, míg azok akik támogatják a rendezést, nagyobb arányban érzékelik reálisabban a helyzetet. Véleményem szerint a buborékhatás egyik magyarázó oka lehet a magyar társadalom polarizáltsága (a vélemények két véglet körüli összpontosulása), de kutatásom erre az aspektusra nem tér ki. Azonban azt fontosnak tartom megemlíteni -ahogyan arra korábbi kutatások is rámutattak-, hogy a hazai rendezésű olimpia, mint egy láthatatlan kéz, elősegíti az ország belső imázsának építését, és alkalmas a nemzeti tudat, a magyarság eszmeiségének pozitív bemutatására és megerősítésére (Jenes, 2008) (Hofmeister-Tóth et. al., 2008). Ez természetesen a társadalmi támogatottság növelése szempontjából nem releváns, de más hasonló kérdésekben előnyös lehet.

4.2. Érvék és ellenérvek

A támogatók és elutasítók arányának meghatározásán felül lényegesnek tartottam megvizsgálni azt, hogy milyen érvek és ellenérvek mentén alakultak ki a támogató és ellenző vélekedések. Ennek érdekében azoknak, akik igen választ adtak az első kérdésre, azt a kérdéspárt tettem fel, hogy *Ön miért támogatná a budapesti Olimpia megrendezését? (T1)* és *Ön szerint miért ellenzik többen az Olimpia rendezését? (T2)*, azok számára pedig, akik nemmel válaszoltak azt, hogy *Az alábbiak közül melyik az a legfőbb ok, amelyik miatt Ön nem támogatja az olimpia rendezését? (E1)* és *Ön szerint miért támogatják többen a rendezést? (E2)*. A könnyebb értelmezhetőség érdekében a kérdéseket érdemes párba rendezni:

1. E1 és T2
2. E2 és T1

Így vizsgálható az, hogy a feltételezések és a valós vélemények mennyire vannak összhangban.

Az 1. pár esetében az T2 kérdés, tehát a feltételezett vélemények három legjellemzőbb válasza a következő volt:

1. Úgy gondolják, hogy a gazdaság nem bírja el a költségeket
2. Nem tartják megtérülőnek
3. Korrupciótól tartanak

A mellérendelt E1 kérdés, azaz a valós ellenérvek három legjellemzőbb válasza:

1. Úgy gondolom, hogy az ország gazdasága nem bírja el
2. Másra kellene költeni a pénzt
3. Korrupciótól tartok

A fenti felsorolás sorrendje megegyezik azzal, hogy a válaszadók közül hányan választották az adott válaszlehetőséget. Ebből jól látszódik, hogy a támogatók tudják, hogy az ellenzők miért nem támogatják a rendezést, ugyanis még a sorrend, azaz a vélemények számossága is megegyezik a valósággal. Ez alapján az a következtetés vonható le, hogy a “miért nem érdemes olimpiát rendezni” indokok mindenki számára nyilvánvalóak.

Megfordítva a két oldalt, a 2. kérdéspár (E2-T1) esetében az E2-es kérdés válaszai az alábbiak voltak²:

1. Többen vannak a kormánypárti szavazók
2. Úgy gondolják, hogy így növekedne Magyarország ismertsége
3. Megadott lehetőségek közül egyik sem

A kérdés párja, a T1-es kérdés esetében a válaszok:

1. Olyan fejlesztések is megvalósulhatnak, amelyek egyébként nem
2. Több külföldi ismerné meg Magyarországot
3. Büszke lennék a magyar sportolókra

Az 1. párhoz képest ebben az esetben szinte egyáltalán nem azonosak a valós érvek és a feltételezett vélemények. Az állapítható meg, hogy az ellenzők nem érzékelik az olimpia rendezést támogatók indokait, és jelentősen más vélekedést feltételeznek a támogatók részéről. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a társadalom számára kevésbé

² A kérdést összesen 32 válaszadó kapta meg, akik azzal a feltételezéssel éltek, hogy többen vannak a támogatók, mint az ellenzők.

egyértelmű az, hogy miért érdemes támogatni az olimpiát, tehát a negatív érvek sokkal jobban beépültek a köztudatba.

4.3. Meggyőzhetőség

A támogatók és az ellenzők érveinek vizsgálata után adódik az a kérdés, hogy az ellenzők mekkora aránya győzhető meg arról, hogy érdemes Budapesten olimpiát rendezni. A válaszok alapján az ellenzők **31%-a**, tehát az összes válaszadó **13%-a** meggyőzhetőnek tartja magát, így 11-15%-kal növelhető a támogatottság.

9. ábra Meggyőzhetőnek tartja-e magát az olimpia rendezésről?

Forrás: saját kutatás (n=476)

Azon válaszadók, akik igennel válaszoltak megkapták azt a kérdést, hogy *Mivel lehetne Önt meggyőzni a rendezés mellett?* A válaszok közül két lehetőség emelkedett ki leginkább:

1. A pénzügyi költségek nyilvánossá tételével
2. Politikai szereplőktől független szervezőbizottság felállításával

Ezek a válaszok összhangban vannak a korábban felsorolt három legjellemzőbb ellenérvvel, de leginkább a korrupciótól való félelemmel.

A meggyőzhetőség kérdésében is érdemes megvizsgálni azt, hogy a támogatók miként vélekednek arról, hogy mivel lehetne megváltoztatni az ellenzők véleményét. Ennek érdekében a támogatók azon csoportja (73%-a), akik szerint ez lehetséges azt a kérdést kapták meg, hogy *Ön szerint hogyan győzhetők meg az ellenzők?* A válaszok, szintén számosági sorrendben a következők voltak:

1. Politikai szereplőktől független szervezőbizottság felállításával
2. Pénzügyi jelentések nyilvánosságra hozásával

Ebből ismét jól látszik, hogy a támogatók tisztában vannak azzal, hogy az ellenzőket mivel lehetne meggyőzni.

A válaszokból tehát az látszik, hogy a jelenlegi támogatottság mértéke növelhető, de rontható is. A válaszadók alapvetően négy nagyobb csoportba oszthatók aszerint, hogy a jövőben milyen irányba mozdulhatnak el véleményük szempontjából. Ez a csoportosítás az alábbi ábrán látható:

10. ábra A válaszadók kategorizálása meggyőzhetőség szempontjából

Forrás: saját kutatás (n=1114)

Biztos ellenzők: Teljes elutasítás jellemző, számukra az olimpiának semmilyen hasznossága nem mutatkozik és nincs olyan tényező, amelynek megváltozása esetén megváltozna véleményük. A 30%-os arányszám az összes ellenző arányának és a meggyőzhetők arányának különbsége.

Meggyőzhetők: Azok a válaszadók, akik a korábban említett biztosítékok garantálásával hajlandók lennének támogatni a rendezést.

Érzékeny támogatók: Alapvetően támogatják a rendezést, de nem megfelelő kommunikációval könnyen elveszíthető a támogatásuk. A 28%-os arányszám az összes támogató és a biztos támogató csoport arányának különbsége.

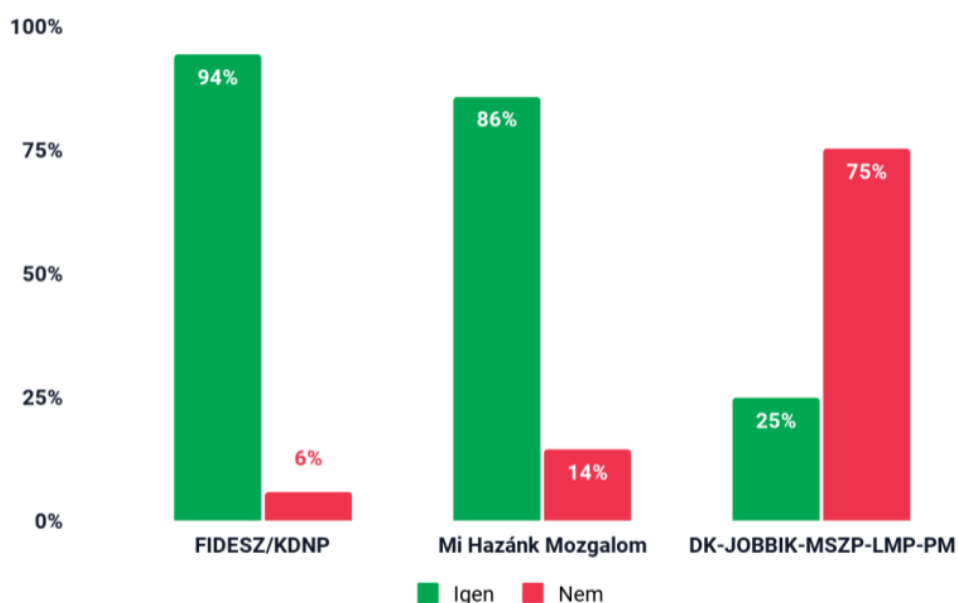
Biztos támogatók: Szinte bármilyen körülmény esetén fenntartják támogatásukat a rendezés kapcsán. Erre a csoportra jellemző, hogy akkor is támogatják a rendezést, ha csak egy szűk cégcsoport lenne az olimpia beszállítója, ha politikusok vezetnék a szervezőbizottságot, és nem érdekelné, hogy a szervezők mire mennyit költenek.

Ahogy a fentebbi ábrán látható, jelen kutatás alapján egy 70%-os maximális támogatottságot lehetne elérni a rendezés kapcsán. Ez nemzetközi viszonylatban megfelelő mérték lehet a NOB számára egy pályázat sikeres elbírálásához, ugyanis a közelmúltban, 2012-ben London és 2020-ban Rio esetében is hasonló társadalmi támogatottság mellett ítélte oda a rendezés jogát a nemzetközi bizottság. 2016 decemberében a Budapest 2024 Nonprofit Zrt. megbízásából készült felmérés következtetései alapján a NOB közvélemény-kutatása idejére legalább 67%-os támogatottság szükséges. (Portfolio, 2017)

Fontosnak tartom leszögezni, hogy egy esetleges politikai fordulat esetén egyáltalán nem biztos ezen arányok fennmaradása. Ennek oka, hogy a vélemények kialakításában nagy szerepet látszik a politikai hovatartozás. Ezt az összefüggést mutatja be a következő fejezet.

4.4. Összefüggés a pártpreferenciákkal

Ahogy az a szekunder kutatásból is látszott, a vélemények nagy arányban függenek a politikai pártpreferenciáktól. Emiatt primer kutatásomból sem hagytam ki annak vizsgálatát, hogy jelenleg milyen erős az összefüggés ezen két változó között. A kérdőívben a *Melyik pártra szavazna ha ma lenne országgyűlési választás?* kérdés alatt lehetett kiválasztani a megfelelő pártot. A válaszlehetőségek a jelenlegi országgyűlésben frakcióval rendelkező pártokat, valamint az 'egyik sem', 'nem tudom' és 'nem kívánok válaszolni' lehetőségeket tartalmazták. A kiértékelés során az eredményeket a 2022-es országgyűlési választás során közös listán való indulás szerint csoportosítottam. Az alábbi ábrán látható, hogy az egyes pártok szimpatizánsai között hogyan oszlanak meg az olimpiát támogatók és ellenzők:

11. ábra A válaszadók kategorizálása pártpreferencia és támogatás szempontjából

Forrás: saját kutatás (n=1114)

Az ábráról is látható, hogy a 2022-es országgyűlési választáson egy listán induló és a parlamentben frakcióval rendelkező pártok közül a FIDESZ/KDNP és a Mi Hazánk Mozgalom preferálói nagyobb arányban támogatják a rendezést. A pártpreferenciák és a vélemények között erős összefüggés mutatkozik, ugyanis Khi-négyzet próbával $r=0,49$ -os korrelációs együttható adódik, amely egy relatív magas érték.

A korrelációanalízisen túl, a kérdőív melletti másik adatforrást, a terjesztésre használt Facebook hirdetésekhez érkező hozzászólásokat elemezve is jelentős mértékben fedezhető fel az aktuálpolitikai témák rávetítése az olimpia rendezés kérdésére. Ennek egy jó illusztrációja az alábbi, 2022. október 22-én érkezett hozzászólás:

“Be szép is volna, ahogy vezérünk megnyitja a játékokat, szép beszédet mond, jobbán az orosz, balján a fehérorosz elvtársakkal. A nép szépen él, már kivágták az összes fát, a tanárok már nem élnek, de nagyon finom az orosz csoki és a vodka, a ladák száguldanak, a Putyin körúton pedig fellobogózzák a házakat. Hajrá Magyarország!” (Facebook hozzászólás 2022. október 22.)

A társadalmi támogatottság szempontjából ez a jelenség azért kockázatos, mert fennáll annak a lehetősége, hogy (ahogyan 2016-2017-ben is látható volt) a társadalom egy része politikai haszonszerzésre használja fel az olimpiai pályázat ellehetetlenítését. A NOB számára ugyanis fontos, hogy létezzen olyan jogi eszköz, amelynek igénybevételével a társadalom megakadályozhatja a rendezést (PwC Magyarország, 2015).

4.5. Véleménynyilvánítás a támogatottság függvényében

A kutatás módszertanából adódóan, másodlagos adatforrásként jelentek meg a közösségi média hirdetésekhez érkező hozzászólások és reakciók. Mivel a kérdőív kizárólag zárt kérdéstípusokat tartalmazott, így a hirdetések biztosítottak felületet arra, hogy az elért közönség szabad szöveges formában is kifejtse véleményét. A hirdetésekhez 219 hozzászólás és több, mint 400 reakció érkezett. A hozzászólásokat tartalmuk szerint rendeztem, kiszűrtem belőle a téma szempontjából nem relevánsakat, valamint azokat, amelyekről nem egyértelműen eldönthető, hogy a 10. ábrán bemutatott csoportok szerint melyik kategóriába tartozik szerzőjük. A csoportosítás alapján az alábbi ábrán látható módon oszlottak meg a szabadon megfogalmazott vélemények:

12. ábra A hozzászólók kategorizálása véleményük alapján

Forrás: saját kutatás (n=219)

A megoszlásból az látszik, hogy a negatív, ellenző hozzászólások száma jelentősen meghaladja azt a számot, amely a kérdőív eredményei, azaz a valós véleményarányok alapján

indokolt lenne. Így megállapítható, hogy a közösségi médiában megjelenő vélemények nem tükrözik jól a támogatottság arányát. Ezt a jelenséget fontos szem előtt tartani olyan esetekben, amikor kizárólag social listening³ módszertan alapján készül felmérés az olimpiarendezés kapcsán.

5. Összefoglalás

A budapesti olimpiarendezés kérdése hosszú múltra tekint vissza. Mivel a Nemzetközi Olimpiai Bizottság már a 2032-es helyszínt is kijelölte, Budapest legközelebb 2036-ban válhatna rendező várossá, amelyre a felkészülést már napjainkban szükséges elkezdeni éppen a 2032-es helyszín kijelölésének módjából adódóan.

A rendezés jogának elnyeréséhez szükséges, hogy a magyar lakosság egyetértsen abban, hogy érdemes hazánkba hozni az olimpiát. Jelen kutatásomban ezt a társadalmi támogatottságot vizsgáltam egy nem reprezentatív, online közvélemény-kutatás segítségével, melyet több mint 1100 ember töltött ki 2022. október 19-22. között. A kérdések részben a korábbi olimpiai megvalósíthatósági tanulmányban érintett területek alapján, részben a 2017-es közvélemény kutatások eredményei alapján alakultak ki.

Munkám kezdete előtt négy hipotézist fogalmaztam meg:

1. Az emberek többsége **nem támogatja** az olimpia megrendezését

Első hipotézisem **nem igazolódott be**, ugyanis a kérdőív alapján jelenleg a társadalom 57%-a támogatja az olimpiarendezést, míg 43% azok aránya, akik nem szeretnék olimpiát Budapesten. A 2017-es 65%-os elutasítási arányhoz képest jelentős csökkenés mutatkozott az elmúlt években az ellenzők számában, amelyből az a következtetés vonható le, hogy olimpiaellenes kampány nélkül a vélemények 55-45% körül mozognak a pozitív vélemények javára.

2. Az olimpiarendezés hazánkban **politikai** kérdés

Második feltételezésem **beigazolódott**, ugyanis mind a szekunder mind a primer kutatásom bebizonyította, hogy összefüggés van a politikai pártpreferencia és az olimpiarendezésről

³ A social listening egy olyan technológia, amelynek lényege, hogy a vállalatok vagy szervezetek megtalálják, megértsek és hasznosítsák az online térben és a közösségi média felületeken keletkező nagy mennyiségű és releváns adatot. (PwC Magyarország, 2022)

alkotott vélemény között, amelynek mértéke a Khi-négyzet próbából adódó 0,49-es korrelációs együttható.

3. A rendezést ellenzők legfőbb indoka a **korruptiótól való félelem**

Harmadik hipotézisem **cáfolásra került**, amelyet a kérdőívre adott válaszok cáfoltak. Jelenleg a legnépszerűbb ellenérv az, hogy az ország gazdasága nem bírja el a rendezéssel járó költségeket. Ez a társadalmi támogatottság szempontjából azért pozitív hír, mert egy pontosan megalkotott megvalósíthatósági tanulmánnyal bizonyítható, hogy az olimpia megtérülően illeszthető be a magyar gazdaságba.

4. A közösségi médiában megjelenő vélemények aránya **összhangban van** a támogatottsági aránnyal

Végül negyedik hipotézisem is **megdőlt**. A közösségi médiában rendkívül felülreprezentáltak a negatív (rendezést ellenző) vélemények, éppen ezért nem célszerű az olimpiarendezés kapcsán kizárólag social listening kutatással mérni a támogatottság arányát.

Kutatásom alapján a támogatottság maximális mértéke 70%-os a magyar társadalomra nézve, amely nemzetközi szinten elég lehet egy sikeres pályázathoz. A jelenleg elutasítók közül körülbelül minden harmadik ember győzhető meg véleménye ellenkezőjéről.

Véleményem szerint a támogatás növelése három kulcsterületen érhető el:

1. **Politikai kérdés helyett társadalmi ügy:** Alapvető szükségességű lenne, hogy a politikai pártpreferenciák ne befolyásolják olyan erősen az olimpia rendezésről alkotott véleményeket, mint amennyire jelenleg, mert ez meggátolja azt, hogy objektív vélemények szülessenek
2. **Az olimpia pozitív hatásait hatékonyabban lenne szükséges kommunikálni:** A rendezés negatív hatásai sokkal jobban azonosítottak, mint a pozitív hatások
3. **A támogatottság mértékét középtávon fenntarthatóvá kell tenni:** A napjainkat jellemző kampányoktól (országgyűlési, helyhatósági választások) eltérően a rendezés támogatottságát nem elegendő egy szavazás, mérés, közvélemény-kutatás idejére maximalizálni

Ezek alapján úgy gondolom, hogy a témát tovább kutatók számára arra kellene megoldást találni, hogy hogyan lehet társadalmi üggyé formálni egy olyan témát, amely korábban már politikai kérdés volt.

6. Irodalomjegyzék

Balog T. (2008). Melyik város rendezhet olimpiát?, Marketing & Menedzsment 2008/3 pp.25-34

Dr. Takács F. (2012). Budapest olimpiai kandidálásainak krónikája, ME-dok 2012/1 pp.21-38

Hofmeister-Tóth Á. - Malota E. - Neulinger Á. (2008). Sport és olimpia iránti attitűdök Magyarországon, Marketing & Menedzsment 2008/3 pp.4-15

Jenes B. (2008). Olimpiai imázsépítés: Peking 2008, Marketing & Menedzsment 2008/3 pp.16-24

Index (2017) Sinen a népszavazás: 266 151 aláírást adott le a Momentum, index.hu URL: https://index.hu/belfold/2017/02/17/momentum_leadta_az_alairasokat/ Elérve: 2022.12.28.

Portfolio (2017) Tényleg meg lehet torpedózni a budapesti olimpiát, portfolio.hu URL: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20170126/tenyleg-meg-lehet-torpedozni-a-budapesti-olimpiat-243133> Elérve: 2022.12.29.

Publicus Intézet (2016). A többség nem támogatja a budapesti olimpiát, publicus.hu. URL: https://publicus.hu/blog/a_tobbseg_nem_tamogatja_a_budapesti_olimpiat/ Elérve: 2022.11.27.

Publicus Intézet (2017). Kétharmad az olimpia ellen, publicus.hu URL: https://publicus.hu/blog/ketharmad_az_olimpia_ellen/ Elérve: 2022.11.27.

PwC Magyarország Kft. (2015). Budapest 2024 - Nyári Olimpiai és Paralimpiai Játékok Megvalósíthatósági Tanulmány URL: http://olimpia.hu/images/bp2024/PwC_Olimpiai%20Megvalosithatosagi%20tanulmany_2015_junius_vegleges.pdf Elérve: 2022.11.27.

PwC Magyarország Kft. (2022). Social Listening, pwc.com URL: https://www.pwc.com/hu/hu/szolgaltatasok/uzleti_tanacsadas/social_listening.html Elérve: 2022.12.31.